

Het Landgoed Rijnhuizen

Door M. de Wind

In Jutphaas, dat samen met Vreeswijk de gemeente Nieuwegein vormt, vinden we over de brug van het Merwedekanaal een landgoed, dat bij het kasteel Rijnhuizen behoort.

Dit landgoed was vroeger belangrijk groter en wat betreft flora en fauna zo interessant, dat menige KNNV excursie naar dit gebied werd gehouden. Men kon er dan ook bosuilen en zelfs ijsvogels observeren; een kolonie Blauwe reigers behoorde tot de vaste inventaris. En dan hebben we het nog niet eens gehad over bosmuizen en wezels.

Zoals echter zo vaak gebeurt werd op zekere dag dit landgoed verkocht en wel aan het F.O.M. ten behoeve van wetenschappelijk onderzoek. Het kleine overblijvende deel van dit park is nu alleen nog maar toegankelijk in weekenden en op feestdagen. Door de merkwaardige groei van een aantal bomen is een bezoek aan dit voormalige landgoed ook nu nog de moeite waard.

Nadat U via het smalle bruggetje op het landgoed bent gekomen, ziet U recht voor U in het midden van het gazon, waarop in het voorjaar een schat van sneeuwkllokjes en crocussen staan te bloeien, een aantal boomstammen, die eigenlijk meer op de grond liggen dan staan, maar toch vanuit die onnatuurlijke houding hun bestaan als boom trachten te verwerkelijken.

Het zijn de z.g. trompetbomen of *Catalpa bignonioides*, die we wel meer in de Nederlandse parken zien. De lange peulvormige vruchten blijven nog heel lang hangen nadat de bladeren zijn afgevallen. Deze bomen worden volgens de gegevens in ons land ook niet zo hoog als in Amerika, vanwaar ze naar Nederland werden overgebracht. Daar bereiken ze in een periode van 7 jaar een hoogte van ± 20 meter. Prachtig zijn de grote hartvormige bladeren, die wel 25 cm lang worden. De bloeitijd is in de zomer en de bloemen zijn wit met rode vlekken op de rand van de vergroeide kelkbladen.

Mijn eerste kennismaking met deze voor mij sprookjesachtige boom dateert al van ruim vijftig jaar geleden. Er stond toen zo'n boom in

het Julianapark in Amsterdam-Noord, dat later voor de bouw van de IJtunnel moest verdwijnen. Wij woonden daar dicht bij en ik ging vaak juist naar deze boom kijken.

Onze weg in het park 'Rijnhuizen' naar rechts vervolgende, zien we even verder een oude, dikke door boomchirurgen behandelde plataan. Een grote, forse tak daarvan buigt van ongeveer 5 meter hoogte af over het voetpad tot op het gazon en zinkt daar zelfs nog een eindje in weg. Bekijken we deze tak nu vanaf de boom, dan zien we dat twee dunner takken zijn samengegroeid tot één forse tak. De rechter tak is dan ook nog samengegroeid met de stam en loopt vandaar verder naar achteren door, naar het deel van de stam waaraan deze tak ontsproot. De mogelijkheid bestaat dat deze overhangende tak op drie plaatsen z'n levenssappen aan deze plataan ontleent, waardoor de extra lengte en dikte daarvan beter zijn te verklaren.

Weer wat verder de tocht door het park vervolgende, ziet U links van 't bruggetje een paardekastanje, ook weer met een grote afbuigende tak naar het gazon. Bij het gazon splitst de tak zich en verdikken de twee zich voortzettende delen (zie foto omslag Natura oktober/november 1977). Dan richt de tak zich weer op en bereikt een hoogte, die bijna gelijk is aan de boom zelf. Ik heb me afgevraagd of de tak hier bij de verdikte delen is geënt en of daardoor deze abnormale groei mogelijk werd.

Ook verder op dit landgoed vindt men nog enige interessante bomen en heesters, zoals de uit Noord-Amerika afkomstige *Pinus ponderosa*, een conifeer met naalden die in groepjes van drie staan en die bovendien wel 18 centimeter lang kunnen worden. Dat is dus nog langer dan de vruchtkegels, want die worden hoogstens 15 centimeter lang. De z.g. Slangeden (*Araucaria araucana*), waarvan de donkergroene geschubde bladeren overal in het rond op stam en takken staan en die tevens zijn voorzien van scherpe punten, zien we wel meer in siertuinen zoals in het Gooi. Het is een conifeer van het zuidelijk halfmond.



Ook de uit Japan afkomstige *Cephalotaxus harringtonia* var. *drupacea* ontbreekt hier niet. De zaden van deze conifeer bevinden zich in een 'bes', waarvan de kleur bij rijping overgaat van groen in paars.

Verder is hier een wilgesoort vertegenwoordigd, die vermoedelijk in onze streken niet zo veel voorkomt, de *Salix sachaliensis*. De zo mooie en opvallende hazelaar *Corylus avellana* 'Contorta' loopt u hier vast niet voorbij. Daar zijn de spiraalvormig gedraaide takken en twijgen van de hazelaar te opvallend voor. Deze heester is het mooist in het voorjaar, wanneer de katjes bloeien.

Wanneer we het park na enige tijd weer verlaten, beseffen we dat hier een landheer moet hebben gewoond, die veel interesse voor bomen had. Het lijkt mij tenminste dat men, om met bomen een dergelijk apart resultaat te bereiken, alles van tevoren behoorlijk overdacht moet hebben.

Met dank aan de heer H. Misset voor zijn gegevens over de oude situatie van het landgoed 'Rijnhuizen'.

Adres van de schrijver:

foto van de schrijver.